

Tam Tạng Kinh Điển Nguyên Thủy

(Tam Tạng - Tipitaka)

I. Luật tạng (Vinaya Pitaka - Disciplinary and Procedural Rules)

Luật tạng Pali gồm 5 quyển chính:

1. Căn Bản Giới, Parajika Pali (Major Offences)
2. Tiểu Giới, Pacittiya Pali (Minor Offences)
3. Đại Phạm, Mahavagga Pali (Greater Section)
4. Tiểu Phạm, Cullavagga Pali (Lesser Section)
5. Yết Ma và Truyền Giới Pháp, Parivara Pali (Epitome of the Vinaya)

Có nơi kết hợp 2 quyển đầu, Parajika Pali và Pacittiya Pali, thành bộ Suttavibhanga - Luật giải. Vào năm 2005, Tỳ khuru Indacanda (Chánh Thân) đã hoàn tất dịch sang Việt ngữ toàn bộ Luật tạng, và phân chia như sau:

1. Phân tích giới Tỳ khuru (Bhikkhu vibhanga): 2 tập
2. Phân tích giới Tỳ khuru ni (Bhikhuni vibhanga): 1 tập
3. Đại phẩm (Mahavagga): 2 tập
4. Tiểu phẩm (Cullavagga): 2 tập
5. Tập yếu (Parivara): 2 tập

Trong Hán tạng còn có các bộ luật khác, dịch từ bộ luật của những bộ phái khác nhau:

- a. Thập Tụng luật, của Thuyết Nhất

- Thiét Hữu bộ (Sarvastivada), do ngài Phật Nhã Đa La (Punyatara) dịch
- b. Tứ Phần luật, của Pháp Tạng bộ (Dharmaguptaka), do ngài Phật Đà Da Xá (Buddhayasas) dịch
  - c. Ma Ha Tăng Kì luật, của Đại Chúng bộ (Mahasanghika), do ngài Phật Đà Bạt Đà La (Buddhabhadra, Giác Hiền) dịch
  - d. Ngũ Phần luật, của Hóa Địa bộ (Mahisasaka), do ngài Phật Đà Thập (Buddhajiva) dịch
  - e. Căn Bản Thuyết Nhất Thiét Hữu bộ luật, của Da Du La Thuyết Nhất Thiét Hữu bộ (Mula-Sarvastivada)

II. Kinh Tạng (Nikaya Pitaka - Discourses)

1. Trường Bộ Kinh, Digha Nikaya

- (Collection of Long Discourses)
2. Trung Bộ Kinh, Majjhima Nikaya (Collection of Middle-length Discourses)
  3. Tương Ứng Bộ Kinh, Samyutta Nikaya (Collection of Kindred Sayings)
  4. Tăng Chi Bộ Kinh, Anguttara Nikaya (Collection of Gradual Sayings)
  5. Tiểu Bộ Kinh, Khuddaka Nikaya (Smaller Collection)

Tiểu Bộ Kinh gồm có 15 quyển:

1. Tiểu Bộ Tập (Tiểu Tụng), Khuddaka Patha (Shorter Texts)
2. Pháp Cú Kinh, Dhammapada (The Way of Truth)
3. Phật Tự Thuyết, Udana (Paeans of

Joy)

4. Như Thị Ngữ (Phật Thuyết Như Vậ), Itivuttaka ("Thus said" Discourses)

5. Kinh Tập, Sutta Nipata (Collected Discourses)

6. Thiên Cung Sự, Vimana Vatthu (Stories of Celestial Mansions)

7. Ngạ Quỷ Sự, Peta Vatthu (Stories of Peta)

8. Trưởng Lão Tăng Kệ, Theragatha (Psalms of the Brethren)

9. Trưởng Lão Ni Kệ, Therigatha (Psalms of the Sisters)

10. Bốn Sanh, Jataka (Birth Stories of the Bodhisatta)

11. Nghĩa Thích, Niddesa (Expositions)

12. Vô Ngại Giải Đạo, Patisambhida (Book on Analytical Knowledge)

13.Thí Dụ, Apadana (Lives of Arahants)

14.Phật Sử, Buddhavamsa (History of the Buddha)

15.Sở Hạnh Tạng, Cariya Pitaka (Modes of Conduct)

Kinh điển Nguyên thủy cũng được ghi chép lại bằng tiếng Sanskrit và truyền về phương Bắc, được dịch sang tiếng Tây Tạng và tiếng Hán qua nhiều thời kỳ khác nhau và từ nhiều bộ phái khác nhau, không đồng nhất. Các bản Sanskrit đã thất lạc, không còn đầy đủ như tạng Pali. Các bộ kinh dịch ra tiếng Hán gọi là các bộ A Hàm (Agama, A Cấp Ma), gồm có 4 bộ chính:

1. Trường A Hàm (Dirgha-Agama), tương ứng với Trường Bộ Kinh, do ngài Phật Đà Da Xá (Buddhayasas) và Trúc

Phật Niệm dịch từ bản của Pháp Tạng bộ (Dharmaguptaka) vào năm 412-413 CN, trong đời nhà Hậu Tần.

2. Trung A Hàm (Madhyama-Agama), tương ứng với Trung Bộ Kinh, do ngài Cù Đàm Tăng Già Đề Bà (Gotama Sanghadeva) và Đạo Tổ dịch từ bản của Thuyết Nhất Thiết Hữu bộ (Sarvastivada) vào năm 397-398 CN, trong đời nhà Tiền Tần.

3. Tăng Nhất A Hàm (Ekottara-Agama), tương ứng với Tăng Chi Bộ Kinh, do ngài Cù Đàm Tăng Già Đề Bà (Gotama Sanghadeva) dịch có lẽ từ bản của Đại Chúng bộ (Mahasanghika) năm 397 CN, trong đời nhà Tiền Tần.

4. Tạp A Hàm (Samyukta-Agama), tương ứng với Tương Ứng Bộ Kinh, do ngài Cầu Na Bạt Đà La (Gunabhadra)

dịch từ bản của Thuyết Nhất Thiết Hữu bộ (Sarvastivada) năm 435-443 CN, trong đời nhà Tống.

Từ năm 1991, trong chương trình phiên dịch Đại Tạng Kinh Việt Nam, Viện Nghiên Cứu Phật Học Việt Nam (chùa Vạn Hạnh, Phú Nhuận, Sài Gòn) đã lần lượt phát hành các bộ kinh theo thứ tự như sau:

Số thứ tự	Tựa Kinh	Năm phát hành	Dịch Giả
1, 2	Trường Bộ (I, II)	1991	HT Minh Châu
3 4	Trường Sa	1991	HT Trí

	A Hàm (I, II)		Tịnh
5, 6, 7	Trung Bộ (I, II, III)	1992	HT Minh Châu
8, 9, 10, 11	Trung A Hàm (I, II, III, IV)	1992	HT Thiện Siêu
12, 13, 14, 15, 16	Tương Ứng Bộ (I, II, III, IV, V)	1993	HT Minh Châu
17	Tan A	1993-	HT

18, 19, 20	Hàm (I, II, III, IV)	1995	Thiện Siêu & HT Thanh Từ
21, 22, 23, 24	Tăng Chi Bộ (I, II, III, IV)	1996- 1997	HT Minh Châu
25, 26, 27	Tăng Nhất A Hàm (I, II, III)	1997- 1999	HT Thiện Siêu & HT Thanh Từ
28	Tiểu Bộ (I)	2000	HT Minh

	<i>Tiểu Bộ Tập, Pháp Cú Kinh, Phật Tự Thuyết, Như Thị Ngũ, Kinh Tập</i>		Châu
29	<i>Tiểu Bộ (II) Thiên Cung Sự, Ngạ Quý Sự</i>	2000	GS Trần Phương Lan

30	Tiểu Bộ (III) <i>Trưởng</i> <i>Lão</i> <i>Tăng</i> <i>Kệ,</i> <i>Trưởng</i> <i>Lão Ni</i> <i>Kệ</i>	2000	HT Minh Châu
31	Tiểu Bộ (IV) <i>Bốn</i> <i>Sanh</i> <i>(1-120)</i>	2001	HT Minh Châu
32	Tiểu Bộ (V) <i>Bốn</i>	2001	HT Minh Châu &

	<i>Sanh</i> (121-263)		GS Trần Phương Lan
33	Tiểu Bộ (VI) <i>Bốn</i> <i>Sanh</i> (264-395)	2002	GS Trần Phương Lan
34	Tiểu Bộ (VII) <i>Bốn</i> <i>Sanh</i> (396-473)	2003	GS Trần Phương Lan
35	Tiểu Bộ (VIII)	2003	GS Trần Phươnσ

	<i>Bôn Sanh</i> (474-520)		Lan
36	Tiểu Bộ (IX) <i>Bôn Sanh</i> (521-539)	2003	GS Trần Phuong Lan
37	Tiểu Bộ (X) <i>Bôn Sanh</i> (540-547)	2004	GS Trần Phuong Lan

III. Thắng Pháp Tạng (Abhidhamma)

Pitaka - Vi Diệu Pháp, A Tỳ Đàm, Luận Tạng)

1. Pháp Tụ, Dhammasangani
(Classification of Dhamma)
2. Phân Tích (Phân Biệt), Vibhanga
(Divisions)
3. Chất Ngữ (Giới Thuyết),
Dhatukatha (Discourse on Elements)
4. Nhân Chế Định (Nhân Thị
Thuyết), Puggala Pannatti (The Book
on Individuals)
5. Ngữ Tông (Biện Giải),
Kathavatthu (Points of Controversy)
6. Song Đối (Song Luận), Yamaka
(The Book of Pairs)
7. Vị Trí (Phát Thú), Patthana (The
Book of Causal Relations)

Các bộ này được Hòa thượng Tịnh Sự

(Santakicco Mahathera) dịch trước năm 1975 dựa theo bản Pali-Thái, và đã được phát hành tại Sài Gòn (chùa Kỳ Viên, Quận 3) trong những năm qua.

Bình Anson

Perth, Western Australia

Tháng 07-1997

(bổ sung: tháng 04-2006)

Ghi Chú:

1. Tựa Việt ngữ của HT Minh Châu, HT Tịnh Sự, và HT Đức Nhuận. Tựa Anh ngữ của HT Narada.

2. Toàn bộ kinh điển Pali ngữ và bản dịch Anh ngữ đã được Hội Kinh Điển Pali (Pali Text Society) lần lượt xuất bản trong 100 năm qua. Xin xem bài

giới thiệu bằng Anh ngữ: [*Publications of the Pali Text Society.*](#)

Phụ chú
(Unicode Courier New font)

**Bản đồ liệt kê các bộ kinh chính yếu
trong Tam Tạng Thánh Điển**

Tam Tạng

|

+-----+

---+

|||

Luật tạng Thắng Pháp tạng Kinh tạng

|||

Phân tích giới Pháp tụ |

Đại phẩm Phân tích |

Tiểu phẩm Chất ngữ |

Tập yếu Nhân chế định |

Biện giải |

Song đối |

Vị trí |

|

+-----+-----+-----+-----

-----+

|||||

Trường bộ | Tương ứng bộ ||

Trung bộ Tăng chi bộ |

Tiểu bộ

|

+-----+-----+-----+-----+-----

+---+-----+---+

|||||||

Tiểu bộ tập |||||

Pháp cú |||||

Phật tự thuyết |||||

Phật thuyết như vậy |||||

Kinh tập |||||

Thiên cung sự ||||

Nga quý sự |||

Trưởng lão tăng kê ||

Trưởng lão ni kê |

Bốn sanh

Nghĩa thích

Vô ngại giải đạo

Thí dụ

Phật sử

Sở hạnh tạng

Tipitaka

|

+-----+-----

-----+

|||

Vinaya Pitaka Abhidhamma Pitaka

Sutta Pitaka

|||

Suttavibhanga Dhammasangani |

Mahavagga Vibhanga |
 Cullavagga Dhatukatha |
 Parivara Puggalapannatti |
 Kathavatthu |
 Yamaka |
 Patthana |

|

+-----+-----+-----

+-----+

|||||

Digha Nikaya | Samyutta Nikaya ||
 Majjhima Nikaya Anguttara Nikaya |
 Khuddaka Nikaya

|

+-----+---+---+-----+---+-----+---

+---+-----+

|||||||

Khuddakapatha |||||
 Dhammapada |||||

Udana |||||
 Itivuttaka |||||
 Sutta Nipata |||||
 Vimanavatthu ||||
 Petavatthu |||
 Theragatha ||
 Therigatha |
 Jataka
 Niddesa
 Patisambhidamagga
 Apadana
 Buddhavamsa
 Cariyapitaka